

ΜΙΑ ΠΡΩΤΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

΄Ασφαλῶς ἡ ἀνάλυση ἑνὸς ἐκλογικοῦ ἀποτελέσματος τὴν ἐπαύριο τῶν ἐκλογῶν ἐνέχει κινδύνους καί ὑποκειμενισμοῦ μιά πού δέν ἔχει συνολικά καί συλλογικά ἐκφρασθεῖ ἡ Ὁργάνωση καί ἐπηρεασμοῦ ἀπό τὸ κλίμα πού δημιουργεῖται ἀπό τὶς θριαμβολογίες ἢ τὴν εὐφορία στό "στρατόπεδο" τῶν νικητῶν ἢ τὶς ἀπόπειρες δικαιολογίας, τὸ φανατισμό ἢ τὴν ἠττοπάθεια στοὺς σχηματισμοὺς τῶν ἠττημένων.

Μιά πρώτη ἐκτίμηση ὁμως γύρω ἀπὸ τὶς ἐκλογές κρίνεται ἀπόλυτα ἀναγκαῖα γιὰ τὸν πάρα πέρα προβληματισμό ὅλης τῆς Ὁργάνωσης.

Δέν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὶς διαφορετικὲς ἐρμηνεῖες πού δίνονται ἀπ' ὅλες τὶς κατευθύνσεις ἀναγνωρίζεται ὅτι μοναδικὸς νικητὴς τῶν ἐκλογῶν εἶναι τὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Δέν εἴμαστε βέβαια ἐμεῖς πού θά ἀρνηθοῦμε τὴν ἐκτίμηση αὐτή. Πιστεύουμε ὁμως παράλληλα ὅτι ἡ λαϊκὴ ἐτυμηγορία μέσα ἀπ' αὐτὴ τὴ νίκη ἔδωσε κύρια τὰ μηνύματα ἐκεῖνα πού ἀνοίγουν τὸν δρόμο γιὰ τὴν ὀριστικὴ νίκη τοῦ λαϊκοῦ κινήματος.

Τὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ. ταύτισε τὸν ἀγῶνα του μέ τὴν Ἀλλαγὴ. Ἀλλαγὴ χωρὶς ἐπίθετα, ἀφορισμοὺς ἢ δογματισμοὺς.

Μέ ξακάθαρους στρατηγικοὺς στόχους καί συγκεκριμένη τακτικὴ σ' ὅλα τὰ κρίσιμα θέματα.

Ὁ Λαὸς ψήφισε τὴν Ἀλλαγὴ.

Εἶναι σίγουρο ὅτι τὸ ὄραμα τῆς Ἀλλαγῆς ἔκφραζε ἴμορφα ἔσως τοὺς πόθους καί τὶς ἐπιθυμίες τοῦ Λαοῦ σέ μιά σειρά ἀπὸ γεννιές. Ἡ ἔλλειψη ἐθνικῆς ὀλοκλήρωσης ἀπὸ τὴ δημιουργία τοῦ Ἑλληνικοῦ Κράτους, ἡ ξενοκρατία, ὁ διχασμὸς εἶχαν ἐμποδίσσει τὴ δημιουργία κομμάτων μέ σαφές κοινωνικό ὑπόβαθρο καί προσανατολισμὸ τοῦ ἀγῶνα γιὰ τὴν ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ.

Οἱ πόλεμοι, ἡ προδοσία τῆς Ἐθνικῆς Ἀντίστασης, ὁ ἐμφύλιος, ἡ ἀποστασία καί ἡ χουντικὴ ἐπταετία ἐπέτειναν τὴν κατάσταση αὐτὴ καί ἀποπροσανατόλισαν πολλές φορές τὸ Λαὸ. Ἡ νόθα μεταπολίτευση ἔδωσε τὴ δυνατότητα στὴ Δεξιὰ νά ἐμφανισθεῖ πανίσχυρη στὶς ἐκλογές τοῦ 1974. Ἀπὸ κεῖ καί ὕστερα τὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ. ξεκίνησε μιά σκληρὴ προσπάθεια γιὰ τὴ μορφοποίησή του σέ πολιτικὸ φορέα πού θά δροῦσε διαπαιδαγωγητικὰ ἀλλὰ καί θά ἀντλοῦσε καί τὴ δύναμή του καί τὰ συμπεράσματά του ἀπὸ τὴ

σύνδεσή του μέ τό Λαϊκό Κίνημα.

Τά όπλα πού διέθετε ήταν οί ξεκάθαρες 'Αρχές όπως διακηρύχτηκαν στην 3η του Σεπτέμβρη καί ή άκτινοβολία τής φιλιογνωμίας του Προέδρου του. 'Η σύνδεσή του μέ τό Λαϊκό Κίνημα έπιτεύχθηκε μέ τήν 'Οργάνωση. Μέ στόχους τή Δημοκρατία καί τήν 'Αποτελεσματικότητα τό ΠΑΣΟΚ όργανώθηκε σέ Πανελλήνια κλίμακα καί άνεξάρτητα άπό τούς μοιραίους κλιδωνισμούς πού συνεπάγονταν ή άρχική άπαραίτητη έπιλογή τής αυτοοργάνωσης καί όρισμένα λάθη στην πορεία κατόρθωσε μέ σκληρή τριχρόνη δουλειά όχι μόνο νά μή λείψει άπλά, μά νά πρωτοπορεΐ μέ άταλάντευτη άγωνιστική πορεία σ'όλα τά έπίπεδα τής πολιτικής κοινωνικής καί πολιτιστικής ζωής του τόπου. Μέσα καί έξω άπό τή Βουλή, στην Αυτόδιούκηση καί στό Συνδικαλισμό σ'όλους τούς μαζικούς φορεΐς στή Νεολαία, στό άγροτικό καί έργατικό κίνημα, στους έπιστημονικούς συλλόγους, στις διεκδικήσεις του βιοτέχνη καί του υπάλληλου. Κοντά στα όξυμένα προβλήματα του Λαού.

'Η προκήρυξη τών έκλογών, πού τίσειΐχαμε προβλέπει, βρήκε τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. καταπονημένο βέβαια άπό τή δουλειά πού γίνονταν παράλληλα για τή δημοκρατική του δόμηση άλλά ταυτόχρονα δικαιωμένο άπό τήν πανηγυρική έπιβεβαΐωση τής έσωκομματικής δημοκρατίας άπό τήν άπόλυτη έπιτυχία τής Πανελληνίας Συνδιάσκεψης.

"Ετσι ή 'Εκλογική διάταξη για τό "πρόγραμμα", ή εκλογική τακτική του ΠΑ.ΣΟ.Κ. αποφασίσθηκε συλλογικά άπό μία Κεντρική 'Επιτροπή πού είχε τήν πρόσφατη έπιδοκιμασία τής Βάσης, άλλά παράλληλα στελέχη, πού είχαν ζυμωθεί μέ τά μαζικά Κινήματα καί τά προβλήματα του Λαού.

Μπορούμε νά ποϋμε σήμερα μέ σιγουριά, ότι ή εκλογική αυτή τακτική του ΠΑ.ΣΟ.Κ., πού στόχευε στό πέραςμα στό Λαό του μηνύματος τής 'Αλλαγής, είχε άπόλυτη έπιτυχία.

Οί κατευθυντήριες γραμμές τής Κυβερνητικής Πολιτικής του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είχαν καί τή σαφήνεια πού χρειάζονταν καί πληρότητα σέ βαθμό πού κανένας πολιτικός φορέας δέν άποπειράθηκε κριτική στό πρόγραμμα. 'Ακόμα καί ή κριτική πού έπιχείρισε ό άρχηγός τής Ν.Δ., λειτούργησε θετικά για μās, γιατί μέ τήν άνευθυνότητα τών στοιχείων πού προσκόμισε, δικαίωσε τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. καί συνέτεινε στό νά γίνει κατανοητό, ότι ή έφαρμογή του είναι θέμα έπιλογών καί προτεραιοτήτων. 'Η γραμμή τής πόλωσης μέ τή Δεξιά καί ή άποφυγή έπιθέσεων προς τά άλλα κόμματα τής άντιπολύτευσης καί ό περιορισμός στην γραμμή άποκάλυψης, δικαιώθηκε

γιατί έδωσε στο Λαό τό νόημα τών εκλογών πού ήταν ή μοναδική επιλογή ανάμεσα στην ΑΛΛΑΓΗ καί στην ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ. 'Ο Διμετωπικός χαρακτήρας τής τακτικής άλλων πολιτικών σχηματισμών κύρια πρós τήν πλευρά επιθέσεων πρós τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. καί μάλιστα δυστυχώς σέ επίπεδο λαοπλογίας δέν τούς διέσωσε αλλά τελικά περιόρισε τήν ήττα τής Δεξιάς μιά πού σέ πολλά επίπεδα ταυτίσθηκαν μέ αυτή δημιουργώντας σύγχυση σ' ένα τμήμα του Λαού.

Γιατί ανεξάρτητα από ότi λέγεται για προφανείς λόγους, ή Δεξιά υπέστη σημαντική πώση (περίπου 7% στό σύνολό της). Καί σέ απόλυτες τιμές ακόμα αυτό τό 7% πού σημαίνει περίπου απώλεια 400.000 ψηφοφόρων αποτελεί σημαντικό γεγονός αν πάρει υπ' όψη του κανείς, ότi οι εκλογές πού ήταν βέβαια ελεύθερες επηρεάσθηκαν σημαντικά από τό γεγονός τής διενέργειας τους από τόν αρχηγό τής Ν.Δ. καί μέ τόν Κρατικό Μηχανισμό στή διάθεσή του.

Είναι έντελώς ανακριβές ότi οι μετατοπίσεις έγιναν βασικά στό χώρο τής 'Αντιπολίτευσης.

Μιά απλή έποπτεία τών αποτελεσμάτων δείχνει ότi οι κύριες μετατοπίσεις έγιναν από ψηφοφόρους τής Ν.Δ. (κύρια άγροτικό στοιχείο αλλά καί υπαλλήλους, εργάτες, βιοτέχνες) πρós τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. αλλά καί από ψηφοφόρους τής Ε.Κ.-Ν.Δ. (ή ΕΔΗΚ σήμερα) πρós τή Ν.Δ. Τό φαινόμενο είναι πανελληνίας κλίμακας αλλά αποδεικνύεται άμεσα καί εύκολα στις περιοχές όπου ή ΕΔΗΚ διατήρησε ή καί αύξησε έστω ελάχιστα τις δυνάμεις της. Π.Χ. στην Άρτα όπου τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. κέρδισε 12,53% παραπάνω από τό 1974 (δηλαδή αύξησε τις δυνάμεις του κατά 81%) ή ΕΔΗΚ διατήρησε τις δυνάμεις της (-0,74%) ενώ καί τό Κ.Κ.Ε. πήρε 50% παραπάνω από τή δύναμη τής Ε.Α.

Στή Θεσπρωτία τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. κέρδισε 16,35% (δηλ. 115%) ενώ ή ΕΔΗΚ όχι μόνο δέν μείωσε τις δυνάμεις της αλλά κέρδισε +3,07.

Στή Φλώρινα ή ΕΔΗΚ διατήρησε τις δυνάμεις της ενώ τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. αύξησε τις δυνάμεις του κατά 164%.

Στήν Εάνθη τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. αύξησε τις δυνάμεις του κατά 173% ενώ ή ΕΔΗΚ δέν έχασε καθόλου.

Στή Ροδόπη ή Ν.Δ. έχασε 8,97% μονάδες τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. κέρδισε 8,67, ενώ οι απώλειες τής ΕΔΗΚ (22,34) μεταφέρθηκαν ολόκληρες στην Ε.Π., λόγω μετατόπισης τών Μουσουλμάνων ψηφοφόρων.

"Άλλο χαρακτηριστικό είναι ή τεράστια αύξηση τών ποσοστών του ΠΑ.ΣΟ.Κ. μέσα στά θεωρούμενα καί λεγόμενα κάστρα τής Δεξιᾶς π.χ. στήν Καστοριά αύξηση κατά 318%, στή Φωκίδα κατά 187%, Φλώρινα 164%, στή Λακωνία 129%, Γιάννενα 157%, Άρκαδία 127%, κ.λ.π.

Ή μεγάλη αύτή έπιτυχία δέν είναι άσχετη από τήν πετυχημένη προσπάθεια του ΠΑ.ΣΟ.Κ. νά ξεκινήσει τό γκρέμισμα του μύθου τής "Έθνικοφροσύνης" του φαινόμενου τής πατριδοκαπηλείας ξεσκεπάζοντας τούς δεσμούς τής έξάρτησης, τό γκρέμισμα του μύθου τής θεματοφυλακῆς τών παραδόσεων, ξεσκεπάζοντας τό ξενόφερτο τρόπο ζωῆς πού έπιβάλλει ή Δεξιά, καταστρέφοντας τήν ιστορική μας μνήμη. Άποκαλύπτοντας έτσι τήν ιδεολογία τής άρχουσας τάξης σάν μεταφυτευμένης καί καθρέφτισμα τής ξενόφερτης ιδεολογίας, τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. έδρασε θετικά στό έποικοδόμημα, στήν πολιτική συνειδητοποίηση, προωθώντας παράλληλα μέ επέμβαση στή βάση τήν άπόκτηση ταξικῆς συνείδησης, άποκαλύπτοντας τό μέγεθος τής οικονομικῆς καταπίεσης του εργαζόμενου καί τίς δυνατότητες πού διανοίγονται για τή διεκδίκηση τῆς δίκαιης άμοιβῆς από τήν προσφορά στήν παραγωγική διαδικασία.

Ή έπιτυχία του "προγράμματος" του ΠΑ.ΣΟ.Κ. ιδιαίτερα στον Άγροτικό τομέα, υπογραμμίζεται από τήν άπήχηση πού είχαν τά μέτρα πού τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. πρότεινε για τίς δομικές αλλαγές στον τομέα τής γεωργίας π.χ. άγροτοβιομηχανικού συν/σμού - άποκέντρωση - αυτοδιαχείριση μή πέφτοντας ττήν πάγια υιοθέτηση μόνο άμεσων κ.τ.ρω μεταφορᾶς δημοσιονομικῶν πόρων μέ έξαύρεση στους βασικούς τομείς παροχῆς κοινωνικῶν αγαθῶν π.χ. υγεία ή σύνταξη.

Ή παράλληλη άπήχηση πού τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. είχε στα άστικά κέντρα (λόγω καί τής έμφασης πού ή όργάνωση έδωσε στα προβλήματα ποιότητας ζωῆς) καί ιδιαίτερα στις εργατουπόλεις, όπου π.χ. στή Β΄ Πειραιᾶ αύξηση κατά 139% τίς δυνάμεις του, δίνει τό μέτρο τής ευρύτερης άπήχησης στους εργαζόμενους καί στή διαμόρφωση μπλόκ τών μή προνομιούχων Έλλήνων.

"Έτσι βλέπουμε σύμμετρη περίπου κατανομή τών ψήφων του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Μόνο σε 8 περιοχές τό ποσοστό του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι κάτω από 20%. Έτσι είναι έντελῶς ξένα προς τήν πραγματικότητα τά περί ψήφου διαμαρτυρίας καί τά περί άντιστοίχισης μέ τίς έκλογές του 1958 καί μέ τήν τότε χωρίς συνέχεια έκλογική άνοδο τής ΕΔΑ. Ό εκλογικός τότε Χάρτης ήταν έντελῶς άνισος καί σε καμμιά σχέση μέ τά σημερινά άποτελέσματα.

Π.χ. ἡ ΕΔΑ εἶχε στή Β' Πειραιᾶ 61%, Β' Ἀθήνας 46%, Λέσβο 42%, στήν Ἀργολίδα 8%, στήν Ἀρκαδία 7%, στήν Κόρινθο 9%, στήν Ἡλεία 9%, στή Θεσπρωτία 8%, στήν Καστοριά 3%. Σήμερα τά ἀντίστοιχα ποσοστά τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ. εἶναι 26%, 28%, 21%, 26%, 21%, 30%, 31%, 31%, 29%.

Στό χῶρο τῆς δεξιᾶς ἡ ἐμφάνιση τοῦ ἀκροδεξιοῦ πολιτικοῦ σχηματισμοῦ καί ἡ κοινοβουλευτική του ἐκπροσώπηση ἀποτελεῖ ὀπωσδήποτε στοιχεῖο προβληματισμοῦ. Εἶναι ἀκόμα ἀποτέλεσμα τῆς μή κἀθαρσης πού ἄλλωστε ὁδήγησε καί σέ ἐπικράτηση καί μέσα στή Ν.Δ. ἀκροδεξιῶν ἢ φιλοβασιλικῶν στοιχείων.

Χάρις στό Κρατικό ἢ καί παρακρατικό Μηχανισμό πού κινεῖται ἐλεύθερα μέσα σέ παγιδευμένες ἀκόμα λαϊκές μάζες. Ἡ ἐπικράτηση αὐτῆ τῶν ἀκροδεξιῶν καί μέσα στή Ν.Δ. παρά τήν ὕπαρξη τοῦ ἀκροδεξιοῦ σχηματισμοῦ δικαίῳνει τήν ἀποψη τοῦ ΠΑ.ΣΟ.Κ., ὅτι ἀντικειμενικά ἡ πολιτική τῆς Κυβέρνησης προωθοῦσε τήν ἀναπαραγωγή τῶν ὕδρων δομῶν τοῦ ὕδρου συστήματος.

Ἀκόμα ἡ ἐμφάνιση τοῦ ἀκροδεξιοῦ σχήματος μέ τή συνεπικουρία τῆς πολιτικῆς τῆς ΕΔΗΚ ἀλλά καί τῆς Συμμαχίας βοήθησε στή διαρροή κεντρῶν ἢ κεντροδεξιῶν ψηφοφόρων πρὸς τή Ν.Δ., ἐνῶ παράλληλα συσπειρώθηκαν τά ἀκροδεξιὰ στοιχεῖα μέσα στή Ν.Δ. Ἡ Χρεωκοπία τῆς Πολιτικῆς τῆς Κυβέρνησης τῆς Ν. Δημοκρατίας ὑποδηλώθηκε καί ἀπό τήν ἐκλογική μείωση ἢ καί ἀποτυχία βασικῶν κυβερνητικῶν στελεχῶν.

Ὁ σχηματισμός τῆς νέας Κυβέρνησης ὑποδήλωσε, ὅτι τό μόνο πού μετράει στή Δεξιᾶ, εἶναι ἡ ἐσωτερική της δομή καί διάρθρωση, ὅπως προδιαγράφεται ἢ ἐπιβάλλεται ἀπό τοὺς μηχανισμούς της. Ἡ στοιχειώδης ἔλλειψη προσαρμοστικότητας πρὸς τό μήνυμα τῶν ἐκλογῶν γιά Ἀλλαγὴ καταδεικνύει ὅτι ἡ Δεξιᾶ δεύχνη ἀνήμπορη ἀκόμα καί νά "ἐκσυγχρονισθεῖ" χωρὶς κινδύνους διάλυσης.

Ἡ συρρίκνωση στό χῶρο τῆς ΕΔΗΚ ἦταν νομοτελειᾶκό ἀποτέλεσμα τῆς σύγκλισης στόν ἰδεολογικό τομέα καί στή θελητά ἢ ἀθέλητα ταύτιση σέ πολλά κρίσιμα σημεῖα μέ τίς θέσεις τῆς Ν.Δ. Ἡ συνεχιζόμενη οὐσιαστικά κρίση ἡγεσίας της καί ἡ μάχη τῶν ἐπιγόνων εἶναι ἐντελῶς ξεκομμένα ἀπό τίς διεργασίες πού συντελοῦνται στή δημοκρατική πραγματικὰ βάση της ἀλλά καί σέ πολλά στελέχη της.

Ἡ καταδίκη ἀπό τό Λαό εὐκαιριακῶν καί ἀνομοιογενῶν ἐκλογικῶν σχηματισμῶν πού συνθηματολογοῦσαν στό εὐαίσθητο γιά τό Λαό θέμα τῆς "ἐνότητας" εἶναι ἐπίσης ἓνα μάθημα γι' αὐτοὺς πού ἡ ἐκλογική τους

θά διερευνηθοῦν πλατειά ἀπό τήν ὀργάνωση ἀνταποκρίθηκαν γενικά στό δύσκολο ρόλο τους καί σέ πάρα πολλές περιπτώσεις ἐπήρεσαν θετικά στήν ἄνοδο τοῦ Κινήματος.

Τό ΠΑ.ΣΟ.Κ. προσδιορίζεται σήμερα ἀπό τή λαϊκή ἐτυμηγορία σάν ὁ φορέας τῆς Ἀλλαγῆς, τό αὐθεντικό σοσιαλιστικό Κίνημα, ὄχι μόνο γιά τόν ἐλληνικό χῶρο.

Τό 1974 σπάζοντας προκαταλήψεις καί καταβολές δεκαετηρίδων κατόρθωσε νά περάσει πλατειά τίς σοσιαλιστικές θέσεις του. Σήμερα καταδεικνύεται ὅτι ὁ Λαός βασίζεται σ'αυτό γιά τήν πραγμάτωση τοῦ ὁράματος τῆς Ἀλλαγῆς.